

ADIN NAGUSIKO PERTSONEN ESKUBIDEAK

Gaur egun, pertsona nagusien tratu txarrak balioetsi eta prebenitzeko gida praktiko ugari dago. Gurutze Gorriaren jardunbide egokien gidak (2007), esaterako, I. ERANSKIN hauxe du: “Mendekotasuna duten pertsona nagusien eguneroko bizitzan ongi jarduteko gomendioak”.

Jarraian, Gurutze Gorriaren Gidak (2007) ezartzen dituen eskubide nagusien definizioak aurkeztuko ditugu.

1.- Landu beharreko ahalmen nagusiak zein diren ulertu ondoren, har ezazu gida, eta irakurri zer gomendatzen duen eskubide horiek baliatzearekin lotutako ahalmenetarako. Egin ezazu dekalogo bat garrantzitsuenak iruditzen zaizkizun 10 gomendioekin, eta justifikatu zure erantzuna pertsona nagusien traturako. Gomendioak aukeratzekoan, gogoan izan familia-testuinguru zein egoitzetarako balio behar dutela.

2.- Jardunbide egokien 14 adibideetatik, aukeratu gehien gustatu zaizuna, eta justifikatu zure aukera.

Ejercicio de derechos de las personas mayores

AUTONOMIA

Onartzea pertsonak erabakiak hartzeko duten autogobernu-gaitasuna eta, ondorioz, baita kanpotik behartuak izan gabe hainbat aukeraren artean hautatzeko gaitasuna ere. Desberdin jokatzeko edo pentsatzeko aukera, maila jakin batzuetan arrisku kalkulatu onartzeko jarrera barne.

DUINTASUNA

Pertsonak berez duen balioa onartzea, errespetuz tratatuz, haren banakotasuna, beharrak eta eskubideak bizitza osoan errespetatuz, dituen gaitasunak edo osasun-egoera dituela.

IDENTITATEA

Pertsonak desberdin izateko duten eskubidea aitortzea, haien historia, esperientziak, irizpideak eta balioak errespetatuz. Berdinik gabeko izakia izaten jarraitzeko eskubidea.

INTIMITATEA/PRIBATUTASUNA

Pertsonak bere baitakoa beretzat gordetzeko duen eskubidea aitortzea, partekatua edo ezaguna izan beharrik gabe. Bakarrik egoteko eta molestatua ez izateko eskubidea, inor haren arazoetan sartu gabe.

PARTE HARTZEA

Pertsonak eskubidea dute dagozkien gauzetan, beren bizitzarekin zerikusia dutenetan, parte hartzeko. Harremanak izateko eta bizitza pertsonal libreki aukeratua bete-betean bizi izateko. Printzipio hori arreta behar dutenentzat egokitzea (laguntzak eta/edo zaintzak) da onartzea eskubidea dutela presente egoteko eta dagozkien erabakietan parte hartzeko (arreta-plana, harremanak, ondasunak, zaintzak, eta abar).

MOTIBAZIOA

Pertsona bat motibatuta dago zerbaiti ekiten dionean eta hori berarentzat merezi duelako egiten duenean. Lan egin behar dugu inplikatzeko ahaleginaren ordaina pertsonak jasotzen dituen onurak izan daitezen. Baldin eta pertsonak lortzen badu balantza hori gero eta gehiago makur dadin bizi izandako onuren aldera, motibatzen ari garen seinale.

KOMUNIKAZIOA

Behar gisa ez ezik, eskubide gisa ere onartzeak eskatzen du ahalik eta baldintzarik onenak eskaintzea: zenbait kanal, hizkuntza (hitzezkoak edo ez), edo beren beharretarako moduko sistema bat eskain dakien. Baita solaskideak identifikatu ahal izatea ere, berak dioena ulertaraztea edo aukeratzea norekin komunikatu eta norekin ez.

AUKERAK

Hautatzeko eta erabakitzeo aukera errealik gabe ez dago autonomia erabiltzerik (autodeterminaziorik). Asistentzia-kalitatea izatekotan, pertsonen hautatzeko aukerak zabaldu behar zaizkie: agertokiak, harremanak, jarduerak.

LAGUN EGITEA, SOSTENGUA, SOROSPENA

Sostenguak laguntzea esan nahi du, besteari bere ezinean laguntzea, bere gaitasunak indartu ditzan. Beste horren promozioa bilatzen du, eta arriskuak hartzea ere ekar dezake, horrek haren ongizateari **mesede egiten** badio. Zaintzeak pertsonak zailtasun handiagoak dituela esan nahi du, haren alde egitea. Kasu guztietan, pertsonari bere eskubideak aitortzen zaizkio, nahiz eta zailtasunak eta mugak izan eskubideok erabiltzeko eta sostengua edo zaintza behar.

JARRERAK (ERRESPETUA, PERTSONALIZAZIOA, PROFESIONALITASUNA, EGINBEHARRAK BETETZEA...)

Interbentzio profesional orok pertsona arteko harremanak ditu berekin. Eta jarrerak funtsezkoak dira pertsona duintzeko eta merezi duen balioa berari erakusteko. Jarrera egokietatik baino ezin dizkiogu eskaini kalitatezko harremanak eta arreta.

SOSTENGU PSIKOAFEKTIBOA: LOTURAK ETA HARREMANAK ERRAZTEA

Harremanak erabakigarriak dira pertsonen bizitza-kalitatea emateko. Gure eginkizun profesionalaren parte bat harremanok bideratzeko da, aukerak baliatuz eta ingurune bat sortuz, zertarako eta, pertsonen hala nahi badute, harremanak sor daitezten.

GATAZKEI ETA/EDO ARRISKU-EGOEREI AURREA HARTZEA ETA GOBERNATZEA

Elkarbizitza orok sortzen ditu gatazka-egoerak, eta jakin egin behar dugu nola jokatu halakoetan, pertsonen ebazteko gaitasuna eta rol heldua gordetzen saiatuz. Egoera ahul edo arriskutsuan dauden pertsonen alde egitea eta denen ongia bilatzea ere gure eginkizunak dira.

(ERABILGARRITASUNA)

Ingurune erabilerrazak eskaini behar dira, ongizatea eragingo dutenak, sentipen gozoak eta erosotasuna. Horretarako, konfort-baldintzarik onenak sustatuko ditugu (termikoak, akustikoak, argi aldetikoak, bentilazio aldetikoak...), ongizate hori gutxitzen duten estres-eragileak saihestuz.

KOMUNIKAZIOA

Inguruneak erraztu egin behar du komunikazioa, eta erabiltzen duten pertsonen ezaugarri eta beharretara egokitu egon behar du.

ESTIMULAZIOA

Gure zentroek gune desiragarriak, atseginak eta suspergarriak izan behar dute. Aukerak eskaini behar dituzte, eta nahiz eta erabiltzaileen ezaugarrietara egokituak egon, ezin dira izan hotzak, beti berdinak edo aspergarriak. Gizartean, kulturaren eta naturaren txertaturiko guneak izan behar dute, munduarekin eta orainarekin lotuak. Zentzu guztiez gozatzeko inguruneak izan behar dute.

